

Petnajsti dan nezlomljivega finskega odpora

Sovjeti imajo mobiliziranih 5 milijonov mož - proti 4 milijonom vsega finskega ljudstva

Helsinki, 14. dec. o. Po poročilih, ki jih je finski poveljstvo dobilo iz Rusije, je sovjetska vlada odredila novo mobilizacijo zaradi vojne s Finsko. Z zadnjimi vpoklici bo Sovjetska Rusija imela pod orožjem 5.000.000 mož, torej dober milijon vojakov več kakor pa je vseh Fincev, moških, žensk in otrok.

Finski vojaški krogi izjavljajo, da se je veliki sovjetski napad na vseh bojiščih izjalovil s hudimi izgubami za boljševiško vojsko. Zavračajo vse fantastične vesti, da bi bila sovjetska vojska na srednjem delu vzhodnega bojišča napredovala za toliko, da bi ogrozila zvezo med severnimi in južnimi finskimi pokrajinami, čeprav je to namen ruskega vojnega poveljstva, ki hoče za vsako ceno predreti na tem delu bojišča do morja.

Snohne uradno poročilo finskega vrhovnega poveljstva pravi:

Hudi boji so divjali ves dan na predelu bojišča pri Tolvajaarviju, kjer je sovražnik napadel nad vse silovito. Finske čete so tam s pastmi uničile ali zajele okoli 100 sovjetskih tankov in oklopnih avtomobilov, zaplenile 4 poljske topove, 5 topov proti tankom ter precej strojin. Ruske izgube so bile zelo hude.

Boji se nadaljujejo okoli reke Taipale ter na vsem vzhodnem bojišču. Vsi ruski napadi so bili odbiti.

Na obali je finko topništvo pri Kojistru preprečilo poskus za izkrcanje sovjetskih čet. Tudi na obali Ladosega jezera in pri Saunaniemiju so bile sovjetske čete prisiljene, da se vkrcajo nazaj na ladje.

Sovjetsko letalstvo je bombardiralo pokrajino okrog Hangoja in nekatere otoke v Finskem zalivu.

Nove hude omejitve zasebnega avtomobilskega prometa

Belgrad, 14. decembra. m. V ministrstvu za trgovino in industrijo je bila spet seja, na kateri so razpravljali o odloku za nadaljnjo omejitev prometa z motornimi vozili. Ta odlok bo morda že danes, gotovo pa jutri objavljen.

Kolikor je bilo mogoče izvesti, novi odlok o omejitvi prometa z motornimi vozili vsebuje prepoved vožnje z zasebnimi avtomobili za božične praznike, delno ustaviitev prometa ponoči za vse zasebne luksuzne avtomobile, razen prevoznih, ter končno tudi prepoved o uporabi luksuznih avtomobilov in taksijev ob vsakem času tam, kjer so potnikom na razpolago vlaki.

Delo za nove politične zakone

Belgrad, 14. decembra. m. Odbor za proučevanje novega volivnega zakona se bo danes dopoldne spet sestel in nadaljeval z delom. Popoldne ob 5 pa bo znova seja ministrskega sveta. Včerajšnja seja ministrskega sveta je bila v glavnem posvečena razpravi o političnem stanju v državi. O tem je obširno poročal notranji minister Mihailović. Zatem pa je ministrski svet razpravljal tudi o novih političnih zakonih, o čemer se bo nadaljevala razprava tudi na današnji seji.

Vedno tesnejše sodelovanje med Madžarsko in Jugoslavijo

Budimpešta, 14. decembra. m. Madžarsko časopisje spet objavlja daljše članke o prijateljstvu med Jugoslavijo in Madžarsko, ter predvsem vesti iz Rima, ki zatrjujejo, da je zadnji teden prišlo do nove okrepitve madžarsko-jugoslovanske prijateljstva. Madžarski listi na vidnih mestih objavljajo tudi zadnje izjave podpredsednika jugoslovanske vlade dr. Vladka Mačka, ki jo je dal dopisniku »Pester Lloyd«. Trenutno je vsa pozornost madžarske politične javnosti obrnjena na skorajšnja trgovinska pogajanja med Madžarsko in Jugoslavijo, kar pomeni novo manifestacijo jugoslovansko-madžarskega sodelovanja ter nov dokaz prijateljstva med obema državama.

Obsodba Sovjetov pred Zvezo narodov

Navzlic vsemu pa Rusija najbrž ne bo izgnana iz ZN

Zeneva, 13. decembra. o. Posebni odbor, ki ga je imenoval svet Zveze narodov za preučitev prošnje finske vlade, je izdelal osnutek sklepa, ki je bil predložen v končno odobritev na popoldanski seji ob 5. — Resolucija pravi:

1. Skupščina ZN ugotavlja, da se je Sovjetska Rusija z napadom na Finsko pregrešila nad svojim posebnim političnim sporazumom s Finsko in nad pariškim paktom in čl. 12 ustave ZN. — Ugotavlja tudi, da je tik pred tem, brez pravne podlage, odpovedala nenapadalno pogodbo, ki jo je leta 1932 sklenila s Finsko in ki bi morala veljati vse do konca leta 1945. Skupščina zaradi tega obsoja akcijo Sovjetske Rusije proti Finski ter pošilja vabilo vsem članicam ZN, naj izkažejo Finski gnotno podporo in podporo v vojaštvu, ki jo ji morejo dati in naj se vzdrže vsake akcije, ki bi mogla oslabilo odprano silo Finske. Pooblašča generalnega tajnika, naj njegovi tehnični uradi sodelujejo pri organiziranju pomoči Finski. — Skupščina pooblašča generalnega tajnika, da se posvetuje z državami, ki niso članice ZN, zaradi morebitnega sodelovanja pri pomoči za Finsko.

Finsko letalstvo je včeraj bombardiralo progo, ki drži v Murmansk, ter razbilo dve koloni sovjetskih ojačenj, ki so prihajala na osrednji del bojišča.

Sovjetsko poveljstvo ne štedi z ljudmi in razmetava vojni material, o čemer najzgovorneje priča napad sovjetskega vojnega brodomarja pri Kojistru. Napad je vodila križarka »Marat« na čelu več torpedov. Vse sovjetske bojne ladje so oddale po 42 strelcev in vseh svojih topov in z njimi ubile enega finskega vojaka, enega pa ranile, kar priča o popolni neizurjenosti moštva na sovjetskih bojnih ladjah.

Moskva, 14. dec. o. Sovjetsko vrhovno poveljstvo poroča, da so sovjetske čete napredovale za 105 km v smeri od Uhte. V smeri Petrozavodsk so Sovjeti zavzeli Bourg in železniško postajo Hitala na progi Pitkaranta—Serdobol. Zaradi slabega vremena letalstvo ni nastopilo — kakor običajno.

Stockholm, 14. dec. o. Švedski poročevalci poročajo, da so sovjetske vesti o napredovanju sovjetske vojske za 60 km, neresnične. Enako zanikajo vesti, da bi bilo sovjetskim četam uspelo kje predreti Mannerheimovo črto.

Bitka med nemško križarko in angleškimi bojnimi ladjami ob južnoameriški obali

Križarka »Admiral Graf Spee« je s 36 mrtvimi in 60 ranjenimi pobegnila v Montevideo

London, 14. dec. o. Včeraj je v južnoameriških obalnih vodah prišlo do pomorske bitke med tremi angleškimi bojnimi ladjami in med nemško križarko »Admiral Graf Spee«. Po hudem obstreljevanju, med katerim je bila nemška križarka večkrat zadeta, so angleške ladje nagnale »Admirala« v beg. Angleške bojne ladje so bile: »Exeter«, »Ajax« in »Achilles«. Angleška ladja »Exeter« je bila med bojem zadeta in je izgubila samo nekaj brzine, ostali dve ladji pa sta nemško križarko preganjali, da se je morala zateči v urugvajsko pristanišče ob izlivu reke La Plata.

Nemška križarka je bila med bojem poškodovana in je po prihodu v Montevideo izkrcala 36 mrtvih in 60 ranjenih članov posadke. Ker pa sme po mednarodnih določilih tuja vojna ladja ostati v pristanišču samo 24 ur, je treba računati, da je nemška križarka izgubljena. Angleške bojne ladje so namreč takoj priplule zanj pred Montevideo, ena pa je bila že v pristanišču. Angleške

ladje so zaprle izhod iz pristanišča in bodo skušale nemško bojno ladjo uničiti brž, ko bo odplula iz Montevidea.

»Admiral Graf Spee« je ena od treh najmodernejših nemških križark. Spuščena je bila v morje januarja 1930 in ima 10.000 ton, oborožena je z najmodernejšimi bojnimi in protiletalskimi topovi in je veljala okrog milijardo dinarjev. Angleške bojne ladje, ki so križarko uničile, so vse manjše in tudi slabše oborožene, imajo pa večjo brzino.

Angleško mornariško poveljstvo je izdalo snoči sporočilo, ki pravi, da ji ni nič znanega o potopitvi vojne ladje »Achilles«. Vse te vesti so brez podlage. Vojna ladja »Achilles« je križarka s 7020 tonami.

Mornariško ministrstvo sporoča, da je angleška podmornica, ki je te dni opazila nemško ladjo »Bremen«, torpedirala v Severnem morju neko nemško podmornico in neko nemško križarko.

Finsko uradno poročilo o roparskih zahtevah Sovjetske Rusije

Finci bi morali dati Rusiji pokrajino Hangoe, 2700 kv. km Karelije in podreti vse svoje utrdbe na meji proti Rusiji

Helsinki, 14. decembra. o. Finska vlada je izdala tako imenovano »Belo knjigo«, uradno poročilo o poteku pogajanj s Sovjetsko Rusijo glede zahtev, ki jih je Sovjetska Rusija postavila do Finske takoj, ko je s silo uredila svoje odnose z malimi baltičnimi državami. Finska »Bela knjiga« navaja vse uradne listine, iz katerih je razvidno, da je finska vlada odjenjala v mnogo primerih zelo veliko, vendar pa s tem ni mogla doseči pri Sovjetih nobenega uspeha. V glavnem so se vse zahteve vrtile okrog odstopa pristanišča in polotoka Hangö ter okrog pasu v Karelijski ožini, ki ga je Rusija zahtevala zase v taki širini, da bi dobila v roke del finskih utrdb, razen tega pa bi morali Finci ostale utrdbe podreti.

14. oktobra je dobila finska vlada iz Moskve povabilo, naj pove svoje mnenje glede dveh ruskih zahtev:

1. Sovjetska Rusija zahteva tako ureditev meje v Karelijski ožini, da bo zagotovljena varnost Leningrada;
2. Finci naj sklenejo s Sovjetsko Rusijo nenapadalni pakt in pogodbo o medsebojni pomoči.
Podrobna obrazložitev ruskih zahtev navaja med drugim naslednje:
Finska mora odstopiti Sovjetski Rusiji pristanišče Hangö za dobo 30 let.
Finska mora odstopiti pet otokov v Finskem zalivu, del Karelije, in sicer tako, da bi bila meja polinsljena za 32 km proti zahodu. Rusija bi tako dobila od Fincev 2700 kv. km, za to pa bi dala Rusija Fincem ozemlje v Vzhodni Kareliji, ki meri 5500 kv. km. To ozemlje ne bi imelo za Finsko prav nobenega pomena.

Finska naj sklene z Rusijo nenapadalni pakt in se zaveže, da ne bo sklepala z nobeno drugo državo paktov ali zvez, ki bi bile neposredno ali pa posredno naperjene proti Sovjetski Rusiji.

Finska mora podreti vse svoje utrdbe na Karelijski ožini in v drugih krajih, ki meje na Rusijo. Obenem se mora Finska zavezati, da ne bo dopustila v svoji državi nobeni tuji državi, da bi kakor koli vplivala na zunanjo in notranjo politiko.

Na te zahteve je finska vlada odgovorila dne 22. oktobra naslednje:

Finska je pripravljena odstopiti štiri otoke v Finskem zalivu. Finska je pripravljena odstopiti Sovjetski Rusiji v Karelijski ožini 13 km široko ozemlje. Nikakor ne more sprejeti zahtevo Sovjetov, da pomakne svojo mejo za 32 km proti zahodu. Finska je pripravljena odstopiti toliko, da ne bo mogla biti njena neodvisnost ogrožena.

Finci ne morejo dovoliti, da bi se posadke tuje države naselile v Hangö, ker bi to ne bilo združljivo s pojmom samostojne države in bi to tudi razburjalo sosednje države.

Finci menijo, da je sklenitev novega nenapadalnega pakta z dodatkom, ki so ga bili predlagali Sovjeti, nepotrebna, ker jim zastopuje dosedanja nenapadalna pogodba, ki je bila sklenjena med Rusijo in Finsko pred 18 leti.

Pač pa je Finska pripravljena dati zagotovilo, da se bo strogo držala določil nenapadalnega pakta. Prav tako, da bo slovesno zagotovilo, da ne bo pustila nobenega vpliva katere tuje države na svojo politiko in prav tako ne bo dovolila nobeni tuji državi prehoda skozi svoje ozemlje, če bi imela ta tuja država napadalne namene do Sovjetske Rusije. Prav tako odklanja Finska vse morebitne poznejše ruske zahteve glede Aaland-skih otokov.

Na to finsko spomenico je Rusija odgovorila, da se ne more odreči svojim prejšnjim zahtevam. Pač pa pristane na to, da zniža število svoje posadke, ki bi bila nastanjena v finskem pristanišču Hangö, od prvotno predlaganih 5000 mož na 4000 mož. Ta posadka bi ostala v Hangö samo do konca vojne na zahodu. Sovjeti odločno odklanjajo, da bi se zadovoljili s pasom 13 km v Karelijski ožini, kakor je bila ponudila Finska.

Finska vlada je to rusko spomenico pazljivo preučila in naredila svoj drugi pravni poskus. Odločno je odklonila vsako razpravo glede Hangöja. Pač pa je pripravljena odstopiti otoke v Finskem zalivu, katere je zahtevala Sovjetska Rusija. Glede Karelijske ožine ne more odjenjati za noben meter več.

V odgovoru na to spomenico je Rusija zahtevala na novo odstop polovice polotoka Ribati, katerega imajo Finci. Finci so odgovorili, da so pripravljeni oddati polovico Ribati Sovjetski Rusiji v najem.

Na zadnjem sestanku v Moskvi je Rusija ponovila vse svoje zahteve in zahtevala povrh še tri male otoke pred pristaniščem Hangö. Finska vlada je tako zahtevo svede odklonila.

13. novembra je prišlo do ustavitve pogajanj. Finska delegacija se je vrnila v Helsinki.

Vesti 14. decembra

Sveti oče Pij XII. je včeraj sprejel našega poslanca pri sv. Stolicy Miroseviča-Sorgo in njegovo ženo.

Italijanski zunanji minister grof Ciano bo imel velik govor o zunanji politiki, ki bo v soboto na seji poslanske zbornice in senata. Ta govor ves svet pričakuje z veliko pozornostjo.

Romunska in nemška vlada sta včeraj podpisali trimesečni sporazum o trgovinski izmenjavi. V sporazumu je določeno razmerje med lejem in nemško marko za obračunavanje, tako da bodo obvarovane koristi obeh držav.

Novi sovjetski poslanik v Rimu Goreljkin, ki uradno še ni nastopil svojega službenega mesta, je nenadno odpotoval v Moskvo, da poroča boljševiški vladi o stališču Italije do sovjetskega napada na Finsko.

Sovražna podmornica, ki se bliža angleški obali, je danes v večji nevarnosti kakor otrok sredi črede morskih psov, je dejal včeraj angleški obrambni minister.

Zaradi postrežne blokade proti Nemčiji so Angličani pretekli teden pregledali 121 nevtralnih ladij. Trem ladjam so zaplenili vse blago, ker je bilo nemškega porekla.

Predsednik danske vlade pravi, da bo Danska ostala strogo nevtralna. Daneko prebivalstvo pa je z ercem blizu finkemu prebivalstvu. Sklenjeno je bilo, da bodo poslani na Finsko vlak živil v vrednosti 400.000 danskih kron.

Dopisnik ameriških listov, ki je prišel iz Rusije, pravi, da sovjetsko prebivalstvo ne želi vojne z Finci in da vlada med ljudstvom nezadovoljstvo proti rdeči vladi zaradi njenega sedanjega početja.

Letošnji božič bodo v Nemčiji praznovali zaradi vojne brez vsega zunanjega sijaja, brez božičnih dreves, obdarovanj itd.

Do devete velike železniške nesreče v treh mesecih je prišlo včeraj v zahodni Nemčiji, kjer sta se zaletela dva potniška vlaka. Pri teh nesrečah, ki so najbrž delo nasprotnikov sedanjega reda v Nemčiji, je bilo dozdaj 152 mrtvih.

Nova švedska vlada, ki je Nemčiji prijazna, je dala ob nastopu izjavo, da bo delala v duhu švedske sloge za obrambo države in da bo dajala vso moralno pomoč Fincem.

Na včerajšnji tajni seji angleške zbornice so razpravljali o preskrbi Anglije za nadaljevanje vojne. V gornji zbornici so nekateri govorniki napadali vlado, da ni hotela na belgijsko in holandsko posredovanje začeti mirovnih pogajanj z Nemčijo, s čimer bi Nemčijo pridobili za sodelovanje proti boljševizmu. Zunanji minister je na te napade z obžalovanjem ugotovil, da služijo Nemčiji, zdaj ko se ta pripravlja na veliki napad proti Angliji.

Norvežani so zbrali za pomoč Finski 1.000.000 kron, prvih 200 norveških prostovoljcev pa je včeraj odpotovalo na Finsko.

Anglija je pripravljena skleniti mir z Nemčijo, a le pod pogojem, da Nemčija popravi krivice, ki jih je stvorila in da poroči, da bo v bodoče držala obveznosti, katere bo sprejela, je izjavil včeraj angleški zunanji minister.

Nemški poslanik v Turčiji Papan se je včeraj nenadno vrnil iz Nemčije z novimi navodili za nadaljevanje trgovskih pogajanj z Turčijo. — Nemčiji gre za to, da bi Turčijo pregovorila za prodajo večjih množin kromove rude, ki je potrebna za izdelavo topovskega jekla.

Za tristo petdeset tisoč dolarjev škode je bilo pri strahoviti eksploziji petrolejskega voda ameriške družbe Schell v zvezni ameriški državi Texas. Kako je do eksplozije prišlo, ni znano, domnevajo pa, da so jo povzročili vojniki kake evropske vojskujoče se države.

Angleško časopisje hvali poveljnika podmornice, ki ni hotel torpedirati velikega nemškega parnika »Bremen« na poti iz Murmanska v Nemčijo. Listi pravijo, da ta primer dokazuje, kako se Anglija strogo drži načel mednarodnega prava v pomorskem vojskovanju.

Nemški listi slavijo prihod »Bremena« v nemške vode in pravijo, da ta dogodek dokazuje, da so Nemci gospodarji Severnega morja, ne pa Angličani.

Sovjetske oblasti imajo velike težkoče med prebivalstvom okoli Murmanska, kjer živi na tisoče in tisoče političnih izgnancev. Med temi je prišlo ponekod celo do vstajev.

Sloviti finski tekač Maeki ki je bil oproščen vojaške službe, da bi potoval na propagandne nastope v Združene države, se je odrekel potovanju in odšel na bojišče.

Angleški bombniki so včeraj napadli nemški pomorski oporišči na otokih Helgoland in Siltu, kjer se pripravljajo nemške podmornice za polaganje min v angleških vodah.

Zastopniki francoskih in angleških delavskih organizacij bodo imeli danes v Parizu sejo, na kateri bodo sklepali o sodelovanju za socialno preskrbo delavstva v obeh državah.

Bolgarska vlada je sklenila demobilizirati 50.000 mož. Do tega sklepa je prišlo na posredovanje jugoslovanske vlade. Demobilizacija bo ugodno vplivala na razmerje med Bolgarijo in Romunijo.

Ogromna tatvina v Mariboru

Maribor, 14. dec.

Včeraj med opoldanskim odmorom je bilo vlomljeno v špecerijsko trgovino Ivana Laha na Glavnem trgu št. 10. Vlomilec je odnesel iz trgovine železno ročno blagajno, v kateri je bilo 2.700 nemških mark, 17.000 din, razne hranilne knjižice in vrednostnih papirjev za približno 300.000 din. Storišča — očitno sta bila dva — sta prišla v trgovino najbrž iz Stolne ulice. Po vlomu sta vrata spet zaklenila. Pobralla sta tudi cekar in v njem ročno blagajno trgovca Laha, razen tega pa še njegov plašč. Mariborska policija je pridno na delu, da bi čimprej izsledila predrzna in prekanjena vlomila.

Ljubljana od včera do danes

Včeraj je bil že od jutra naprej tih, čemer dan. Kazalo je, da bo v kratkem spet začelo »padati«. In res je zvečer takole okrog osme ure začelo narahlo pršiti, prav kmalu pa je poskusilo tudi snežiti. V poznih urah je metlo prav pošteno, tako da so se pobelila kopna tla po ulicah in drevedih. Sneg pa je kmalu prenehal. Zbudili smo se v pustem mrzlem jutru.

Lepo uspelo planinsko predavanje

V dobro zasedeni dvorani Delavske zbornice je bilo predavanje Slovenskega planinskega društva o temi »Planinec in zvezde«. Govoril je gosp. Pavel Kunaver, ki je znal snov, katero so ponazorile pripravne skopične slike, lepo približati poslušateljem. Bil je lep večer, še en dokaz več, da je razval odbor SPD popolnoma pravilno, ko je sestavljal letošnji predavalni spored in se odločil za same domače govornike.

Voz ga je povozil

Delavca pri sitarski zadrugi v Stražišču pri Kranju Janeza Bajžlja je povozil voz. Bajželj je dobil težje poškodbe povsod po životu.

Po stopnicah je padla žena mizarskega pomočnika iz Ljubljane Marija Okorn. Pri padcu si je zlomila levo nogo.

Bala tobaka je padla v tobačni tovarni na nogo delavcu Izidorju Severju in mu jo zlomila. Šivilja v Domžalah Terezija Bečaj je padla s kolesa ter se tako potokila, da je morala v bolnišnico.

»Kaj bo, kaj bo iz tega?« bi se človek upravičeno vprašal, ko izve, da je bilo do današnjega jutra v ljubljansko bolnišnico sranetih vsa skupaj že 33.150 bolnikov!

Ne Auerspergov dvorec, temveč Turjaška palača!

Turjaška palača v Gosposki ulici 15, kjer je mestni muzej in več drugih mestnih uradov, smo doslej navadno imenovali Auerspergov palačo ali celo Auerspergov dvorec. Do imena »dvorec«, to pekočanje domovanje grofov Auerspergov, sploh ni imelo pravice, ker imajo dvorce šele knezi ter smo zato v Ljubljani zadnje čase poznali samo dvorec kneza in škofa ljubljanskega ter dvorec knezov Auerspergov, vojvod koroških. Na prstori po potresu podrte dvorce knezov Auerspergov, ki smo ga na kratko imenovali Knežji dvorec, stoji sedaj vseučiliška knjižnica. Za primarne Auersperg imamo pa lepo slovensko ime Turjak in pretehtati bo treba, če grofje niso dobili imena po hribu, ki se je po turih (Auerchs) imenoval Turjak. Gotovo je slovensko prebivalstvo dežele tako imenovalo hrib že tedaj, ko so tam živeli še turji, zato je pa verjetno, da so grofje, ko so se naselili na Turjaku in zgradili svoj grad, imenovali ta grad po hribu in vzeli tur v svoj grb ter si privzeli tudi priimek »Turjak« ali Turjaški. Plemiči so sploh navadno jemali imena po hribih in krajih, kjer so imeli svoje gradove, ne pa narobe, zato pa lahko računamo, da se je to zgodilo tudi pri grofih in knezih Turjaških, ki so svoj slovenski priimek po tedanji splošni navadi ponemčili, kakor so ga drugi večkrat tudi polatinili. Zato je kulturni odbor mesta Ljubljane sklenil, da se to poslopje odslej imenuje samo še Turjaška palača.

Ogenj v gledališki kulisarni

Snoči okrog pol devetih je bila obveščena ljubljanska reševalna postaja, da se je vnela lesena baraka, ki stoji na desni strani Bleiweisove ceste, skoraj nasproti Narodnega muzeja. V tej baraki so opravljene gledališke kulise in druge na odru potrebne reči. Nenadoma je na kraj odhitela prva motorna brizgalna, s katero so se odpeljali člani prve gasilske čete, za njo pa je kmalu odšla še druga. Ni trajalo dolgo, pa so se proti Tivoliju odpravile tudi skupine prostovoljnih gasilcev z brizgalami.

Ljubljance sta na ogenj v mestu opozorila dva topovska strela. Tisti, ki so bili ob tem času še okrog pošte, pa so zapazili, da na zahodni strani žari nebo. Ni treba posebej govoriti, da se je ljubljanski firbec včeraj spet dobro pokazal. Na kraju se je nabralo gotovo več kakor tisoč ljudi. Gasilci so se svojega posla oprijeli z vso pridnostjo in hitro pogasili ognjene plamene, tlelca pa še precej časa niso mogli ugonobiti. Škoda, ki jo je požar napravil, je precejšnja, saj so bile v tej baraki kulise, precejšnje količine barve in krede ter druge podobne reči. Kako je ogenj nastal, bo ugotovila preiskava. Za zdaj menimo, da so nemara delavci na stavbišču zakurili ogenj, pa je po naključju padla iskra ali ogorek na leseno barako, ki se je naglo vnela.

Blížajo se božični prazniki

Še deset dni nas loči od božičnih praznikov. Kljub negotovim in težkim časom v mestu že vlada predpraznično razpoloženje, ki se pozna zlasti po izložbah ljubljanskih trgovin. Skoraj v

sleherni izložbi že vidimo običajne predbožične »rekvizite«, smrečice, bombaževino, vato, zlate zvezdice itd. Rdeča barva je skoraj povsod napravila prostor beli in zeleni.

Obzidje ob nuskem vrtu

Novo obzidje ob nuskem vrtu pri bodoči Muzejski ulici bo kmalu dozidano. Ko so letošnjo jesen začeli graditi stanovanjski blok Pokojniškega zavoda na nuskem vrtu ob Nunki ulici ter paralelno z Bleiweisovo ulico ob bodoči Muzejski ulici, so podrla dober del starega obzidja, ki je zapiralo nuskni vrt. Podirajo še vedno in sicer tam, kjer bi delalo staro obzidje napotilo novemu bloku. Za tri stanovanjske hiše so že pozidali temelje, okoli pa bodo temelje še z betonskimi piloti. Zidarska zadruga zida nuskno obzidje, ki kaj naglo raste iz tal. Novi zid bo na obeh straneh priključen na staro obzidje nunskega vrta. Večji del gradiva za novo obzidje so jemali kar od starega zidu. Zdi se, da bo zidava v kraju že do božičnih praznikov.

Tatovi ne dajo miru

Tatu je vseeno, kakšen letni čas je, zima ali poletje, pomlad ali jesen. »Sezonec« ne pozna, kraje ob vsakem času, če se le pokaže prilika. Zadnje čase so se v našem mestu spet prav močno

Roganova zločinska tolpa pred sodniki

Obtožnica našteva nad 40 vlovov in ropov izvršenih v okolici Maribora in v Savinjski dolini

Celje, 14. decembra.

Veliki senat okrožnega sodišča v Celju ima danes pred sabo 8 ljudi, ki so v življenju zašli na stranpot in si služili svoj kruh z vlovni in tatvinami. Zloglasni razbojnik Alojz Rogan, koloval je družbe, je našel smrt prej, preden bi prejel zaslužen najstrožjo kazen na tem svetu. Pred sodišče so danes ob 8 zjutraj stopili njegovi pajdaši: 23 letni delavec brez stalnega bivališča Milan Peša, pristojen v Ogrski Brod na Češkem, 28 letni delavec Karel Kupnik iz Studencev pri Mariboru, 29 letni sodelski pomočnik Marko Pernek iz Studencev, 41 letni čevljar Ivan Jazbinšek iz Studencev, 29 letna postrežnica Pavla Vezovnikova iz Studencev, 52 letna delavka Amalija Ratejeva iz Nove vasi pri Celju, 29 letni pekovski pomočnik brez stalnega bivališča, pristojen v Migojnice pri Grižah Albin Košak in 28 letni delavec brez stalnega bivališča, v St. Janž pri Vinski gori pristojen Josip Pečovnik. Strah in trepet je bila ta zločinska družba svojih stajerskih, saj je razpletala mrežo načrtov svojih vlovov in zločinov in jih tudi izvršila v mnogih krajih naše slovenske zemlje. Zločinski družbi so se pridružile tudi ženske, kar je prav za prav bilo usodno za to družbo. Ljubosumnost Jazbinška na kolovaljo Rogana je povzročila prepri in pretep. Tezenski orožniki so posegli vmes in razkrinkali zločinsko tolpo.

Vsi obtoženci so mirno poslušali obtožnico, ki jo je bral državni tožilec, le Vezovnikova in Ratejeva, ki je opazila v dvorani nekaj domačinov, je večkrat obrnila glavo proti dvorani. Branje obtožnice je trajalo skoraj eno uro.

Obtožnica prav na široko navaja zločine obtožencev, zaradi česar bomo podali vse le v kratkem: 22. julija letos sta Peša in Kupnik v družbi Alojza Rogana in Franca Kneza izvršila roparski napad na Franca Žigerta v Plešivcu pri Velenju. Oboroženi z noži so razbojniki zvezali Žigertu roke in mu zamahili usta, nato pa mu ukradli lovsko puško s petimi naboji, zlat prstan, dežnik, rokavice, denarnico s 140 din gotovine, kuhinjski nož in lonec sladkorja.

Naslednjo noč sta na podoben način Peša in Kupnik v družbi istih dveh vdrla v hišo Antonije Pečovnarjeve v Legnu pri Slovenjem Gradcu in vzela 1150 din gotovine in nekaj drugih malenkosti. To noč so zločinci streljali z lovsko puško ter ranili Pečovnarjevo in njenega hlapca Martina Blodnika. Nekaj dni pred temi zločini sta Peša in Jazbinšek skupno z Roganom v Klopech pri Slovenski Bistrici z nožem napadla Jožefa Holcerjevo v njenem stanovanju. Zločince pa je Holcerjeva pregnala s samokresom. Razbojniki so se umaknili, še isto noč pa so vlomili v klet ter odnesli precejšnjo količino vina.

Obtožnica navaja, da sta Peša in Kupnik skupno z Roganom in Knezo izvršila letos pet zločinov: v noči na 19. julij sta ukradla Francu Krajncu pri Sv. Primožu na Pohorju iz svinjaka 500 din vredno svinjo; v isti noči sta v tem kraju vlomila v klet Ferdinanda Urana ter odnesla 30 l jabolčnika; v noči na 25. julij sta obiskala Jurija Ledinka pri Sv. Lovrencu na Pohorju in mu pokradla več oblek in perila v vrednosti okrog dva tisoč dinarjev. Poskusila sta vlomiti tudi v shrambo župnika Ivana Dolinarja pri Sv. Primožu na Pohorju. To pot pa sta imela smolo, ker so jih slišali in pregnali.

pomnožile razne tatvine, zlasti koles je mnogo zmanjkalo. Tatovi imajo prav posebno piko na moška kolesa. V zadnjih dneh je ljubljanska policija dobila celo vrsto prijav. Tatvine se dogajajo kar pri belem dnevu in to kar na naših najprometnejših ulicah. Dolgoprstneži so postali od sile predrzni. Ljudje si že kmalu ne bodo več upali postavljati svojih koles pred hišo ali jih nasloniti kam na zid v veži. Včasih se tat »zadovolji« tudi samo s kakšnim »boljšim delom« in ukrade torpelo ali pa svetilko. Zdi se, da je tatove, ki so čez poletje »operirali« na deželi, začelo zebsti, pa so jo primahali v Ljubljano, da bi se malo ogreli. Ljubljanska policija je dozdaj napravila že nekaj racij, pri katerih se ji je posrečilo, da je zagrabila za komat nekaj prav »znamenitih« ptičkov.

Tatovi pa se spravljajo tudi na druge reči. Tako je v dvorišču v Slapničarjevi ulici neznan tat odnesel okrog 56 kg težko nakovalno, več kakor 1000 din vredno iz Trubarjevega parka je zmanjkalo več metrov bakrenega strešnega žleba. Drugod so »mukaviti« odnesli precej dolg cinkast žleb. Pa tudi nad medeninate kljake so se v zadnjem času spravili.

Vremensko poročilo

Kranjska gora: — 5, oblačno, 10 cm pršica na 20 podlaže.

Vršč: drobno mede, 50 cm pršica.

Gorjuše: — 2, oblačno, mirno, 20 cm pršica.

Zahteve invalidske organizacije

Belgrad, 14. dec. m. Te dni je bila v Belgradu plenarna seja Zdrženja vojnih invalidov kraljevine Jugoslavije. Ker je dosednji predsednik Božidar Nedić podal ostavko, je bil istočasno tudi izvoljen za dosmrtnega častnega predsednika s pravico, da je član ožjega osrednjega odbora. Za predsednika osrednjega odbora je bil izvoljen sodnik okrožnega sodišča v Belgradu g. Milutin Brvaljevič.

Seja se je zatem bavila z vsemi perečimi notranjimi vprašanji ter je med drugim sprejela sklep, v katerem zahteva, da se uredba o vojnih invalidih in ostalih vojnih žrtvah v celoti uveljavi. Zato naprošajo vlado, naj naroči vsem oblastem, da bodo v celoti hitro in uspešno izvajale invalidske uredbe, predvsem, da se čimprej ustanovi v uredbi omenjen invalidski oddelček pri ministrstvu za socialno politiko in ljudsko zdravje in pri vseh banskih upravah. Zdrženje invalidov ugotavlja, da ni nobene potrebe po kakršnikoli spremembi dosedanjih določb invalidske uredbe zaradi sedanje državne preureditve. Zato invalidsko združenje tudi odločno nastopa proti ukinitvi vrhovnega invalidskega sodišča. Končno to združenje zahteva, da se dosednji in bodoči nedostaki invalidske uredbe odstranijo s primernimi spremembami, ki bodo sprejete ob sodelovanju zakonitih zastopnikov Zdrženja vojnih invalidov.

Filmi

»Zastrupljena mladost« (Kino Union). »L'entree des Artistes« se imenuje to delo, ki ga je oskrbel produkcija znamenitega Marca Allegreta in režiral Youanne. Modrijani prevajalci so spet potuhali nekaj svojega, kalinskega. Kdaj se bodo naveličali prismodarji?

Film je v vsakem pogledu odlični. Razumejo silmu vrednost. Množicam pa delo najbrž še kaj je v Parizu požel tako velik uspeh. Zanimiva, izvirna fabula, svet, s katerim se do intimnosti v »škanjani« življenju velika večina ljudi ne more seznaniti, kolosalna, do podrobnosti izdelana psihološka igra, imenitna zasedba glavnih vlog, dobra scena in spretna režija — to so odlike, ki dajejo filmu vrednost. Množicam pa delo najbrž še ne bo godilo, povprečna kulturna gladina naših gledalcev je za take reči še prenizka.

Tovorni vlak povozil 72 letnega tesarja

Celje, 13. decembra.

Na železniškem mostu preko Savinje v Tremelj pri Celju je zadela smrt 72 letnega tesarja Zavška Mihaela, doma iz Sv. Krištofa nad Laškimi. Ob 11.16 je šel čez most, proti kateremu je privozil v tem trenutku tovorni vlak iz Zidanega mosta. Starček, vese onemogel in izčrpan od poti, se je umaknil s tira, po katerem je prihajal vlak, na drugi tir. V tem trenutku je pripeljal iz Celja drug tovorni vlak. Strojevodja je dal signal, starček pa ga ni slišal, ker je bil gluh. Lokomotiva je zmanjšala brzino, vendar je starčka še podrla in mu odrezala obe nogi ter dvakrat presekal klobanjo. Starček je bil na mestu mrtve. Priče groznega dogodka so bili njegova žena, ki je šla nekaj metrov za njim, in dva progovna delavca. Vlak se je takoj ustavil in vsi so prisrskali k nesrečniku. Vsaka pomoč je bila zaman. Popoldne je prišla na kraj nesreče komisija in ugotovila dejanski stan. Truplo pokojnega so odpeljali v mrtvašnico, daškega pokopališča. Naj rajni v miru počiva!

V Skomarju pri Zrečah Mariji Iršičevi in Mariji Slatinkovi blago in gotovino v vrednosti 1180 din, 8. avgusta Ignacu Plešniku v Stenici pri Vitanju 1500 din vredno moško kolo, 29. julija pa je poskusil vlomiti v hišo Ivane Kračnanove v Skomarju pri Zrečah. Tu pa so ga preopdili. V družbi Koška je Pečovnik letos od 30. maja do aretacije 13. avgusta, vlamjal in kradel. Koška so orožniki aretirali že 23. junija. Pečovnik je imel stalne zveze z razbojnikom Alojzom Roganom in njegovim tovarišem Karlom Kupnikom. — V Magdalenskem parku se je Pečovnik sestal z obema in takoj so začeli kovati načrte za nova razbojništva. Ta noč pa je bila usodna zanje. Prespali so v železniških vagonih na Tezmem. Pečovnik in Rogan sta v Betnavskem gozdu popivala s Pavlo Vezovnikovo, ki je bila priročnica Ivana Jazbinška. To je povzročilo ljubosumnost in je nastal prepri in pretep. Tezenski orožniki so posegli vmes in to tatinsko družbo ter zločinsko tolpo popolnoma razkrinkali.

To je zgodba številnih vlovov in tatvin, ki so jih izvršili Roganovi pajdaši. Gotovo pa ni popolna, vsaj zločinci ne priznavajo vseh zločinov, kljub temu, da jih imajo še več na vesti. Današnja razprava, ki se bo predvidoma zavlekla v noč, bo razkrila še marsikatero zločinstvo in dala tej družbi popoln pečat.

Ob času poročila je sodišče pričelo z zasliševanjem posameznih obtožencev. Zločinci priznavajo večino vseh zločinov.

Angeli garjevih lic

Roman s slikami

44

Prisilil bom postavo, ki zdaj molči, da se bo bojevala proti vam, proti tebi in proti tvoji družbi...

Rocky je videl, da govori iz duhovnika strašna, bridka resnoba. V tem trenutku mu je postalo čudno pri srcu, v neprijetnem razpoloženju je dejal:

»Dobro... In kaj bo, če se res tako zgodi, kakor napoveduješ? Ali si kaj pomislil na to, kaj vse se lahko zgodi?« Duhovnika ta opomba ni omajala. Govoril je naprej z enako trpkostjo in trdo resnobo:

»Da. Vem: Mnogo jih bo pri tem padlo. Mnogo jih bo v tem boju uničenih.« Zdal je za trenutek premolknil in spogledala eta se, kakor da oba pričakujeta eno besedo. Nato je pokimal:

»Tudi ti pojdeš po zlu, če se boš branil...«

Nehal je in se obrnil k oknu.

Rocky je vstal. Nekaj časa ni vedel, kaj bi odvrnil, tako se bile namig udarile prijateljeve besede. Potem je stisnil zobe, potlačil ginjenost ter jezero vzkliznil:

»Dobro! Kar začni! Nimaš upanja, da bi kdaj zmagal. Na to nisi pomislil. Nihče te ne bo poslušal. Nihče ti ne bo pomagal.«

Jerry je zmignil z rameni:

»Navajen sem, da naredim vse sem. Če bi čakal pomoči, bi ne bil nikdar dosegel ničesar. Zdal bo tudi tako. In zato bom zmagal.«

Rocky je zasmejal:

»Lepo! Pa si kdaj pomislil, s kom si začel boj? Ali veš, kaj je razbojništvo, kaj je njegova organizacija?« Duhovnik je zamahnil z roko:

»Kaj je to meni. Imam vsak dan opraviti z najstrašnejšo organizacijo na svetu: s satanovo... Vaša stvar ji je sicer blizu, toda jaz ji bom kos!«

Spet sta pomolčala, potem se je prvi oglašil Jerry:

»Rocky, če si mi bil kdaj prijatelj, bi te prosil nekaj...«

»No?«

»Poslušaj me, dokler eva si še dobral. Prosim te nekaj: ne dajaj mojim fantičem, tistim, ki si jih spoznal te dni, denarja. Daj jim rajši priliko, da se bodo poboljšali. To jim tudi lahko daš. In boš več storil, kakor z denarjem. Ne moreva si teh duš deliti. Ali bodo moje, ali tvoje in zlojve.«

Te besede so Rockyja tako presunile, da ni mogel več vzdržati. Obrnil se je in z zatajenim glasom dejal:

»Jerry! Vse bom storil zate. Toda veneno si me spravil v žalost, ker ne maraš moje podpore za vzgajališče!«

Po teh besedah je brez pozdrava naglo dšel.

Brž ko je bil na cesti, je vzel klobuk tudi Jerry ter se naglo napotil v mesto. Imel je važne opravke, huda pota. Po vrsti je šel po uredništvih vseh mestnih listov. Skušal je priti do glavnih urednikov, moledoval je, rotil jih je, go-

voril z uredniki in lastniki ter prosil, naj mu pomagajo pri veliki stvari, katero si je zamislil: pri boju zoper razbojniško organizacijo v mestu, pri boju zoper zlo, ki je razjedalo vse javno življenje in ki je uničevalo mladino.

Slabo je naletel. Večina velikih listov niti slišati ni hotela o tem. Vsi so živeli od razbojnikov, od njihovih podkupnin, lastniki vseh so si bili tako ali tako dobri z njimi. Nekateri so pa pomoč odklonili samo zato, ker bi jim brez razbojništva manjkalo senzacij, manjkalo krme za pokvarjeno ljudsko domišljijo, manjkalo junakov, s katerimi bi mašili vedno lačni prostor svojih strani.

Gangsterska organizacija je vedela, koga mora najprej podkupiti, če hoče uspevati: liste, policijo in advokate. Če je imela te pomočnike, se ji ni bilo treba bati nikogar. Kar je zaradi lepšega spustila policija, go izpodbili advokati, edini stan na svetu, ki mu je po vseh postavah dovoljeno, da za denar lahko brani vsak zločin in vsako svinjarijo. Ni ga zgubljenca in morileca, ki bi si z zlatom ne mogel najeti najboljšega odvetnika, da ga bo branil z vsem svojim prepričanjem, sposobnostjo in ognjem.

In da so razbojniki ter njihovi odvetniki obdržali sloves, da so v očeh mno-

žice veljali za junake, za najdostojnejše ljudi v mestu in državi, so poskrbeli listi.

Ne zastoj, seveda. Bili so dvakrat plačani: od razbojnikov in od množice, ki so jih kupovali.

Zato Jerry ni dosegel nič. Marsikje ga niti sprejeti niso hoteli. Urednik si ga je podajal uredniku, dokler ni prišel do zadnjega, ki mu je povedal, da ga njegova misel ne zanima in da naj gre kam drugam z njo.

Uspeš je samo nekje, a to je bil manjši list, še nov neodvisen in zato koncu zapisan. Tam je bilo nekaj fantov, ki so šli skozi Jerryjevo šolo. Ti so bili za njegovo misel.

In začelo se je že tisti večer. Vrgli so list na cesto v nekaj zaporednih izdajah, s kričečimi naslovi, ki so oznažali mestu nezasišano novico, da se je začel boj z razbojništvom in njegovimi pomočniki.

Začel ga je neznan, pogumen duhovnik, sam golih rok pred samokresi in pred advokatsko spretnostjo.

Naslovi v listu so vpili:

»Duhovnik napovedal vojsko zločincem iz podzemlja!«

»Oče Connolly na čelu velikega obnovevitvenega gibanja v boju proti razbojni-

»Bojna napoved gangsterjem v našem mestu!«

»Eden proti vsemu podzemlju!«

In tako naprej. Tudi za dobro so znali časnikarji biti iznajdljivi in bojevit. Samo malo je bilo takih...

Te vesti so v mestu, kjer je večina ljudi bila v ercu dobrih, izvala prevrat. Vse se je oddahnilo, vse je odobravalo duhovnikov korak, kakor da je padla na mesto blagodejna rosa, so ljudje veseleje zadihali. Dosej jih je strah držal pri tleh. Toda kakor vedno: treba je bilo samo, da nekdo spregovori besedo, katero imajo vsi na jeziku, pa je ogenj prižgal.

Čez nekaj dni je mesto zavalovalo v novem zagonu. Oče Jerry je postal na mah junak mesta. Dobival je od vseh strani opogumljevalna pisma, dobival pomoč vseh vrst, dobival pa je tudi grozilna pisma od razbojnikov ter dobrohotne obiske njihovih advokatov. Lahko bi bil za svoje zavetišče dobil stotisoče, samo da bi bil nehal. In list, ki mu je pomagal, ravno tako.

Toda Jerry in njegovi mladi prijatelji pri časniku so držali.

Ni preteklo teden dni, pa so že morali, eramežljivo najprej, začeti o Jerryjevi akciji pisati drugi listi, vsi brez razlike. Kmalu so prvega prekosili po svoji vnemi: dobili so novo blago za ljudsko radovednost. Preračunali so, ali se jim bolj splača molčati, kakor so jim šepetali razbojniki advokati, otovorjeni z dolarji, ali poročati o nenavadnem koraku.

Ljudstvo jih je prisililo s svojim zanimanjem, da so se morali odločiti za drugo.

Od tu in tam

Vladna seja, na kateri bodo razpravljali o volivnem zakonu in o drugih političnih zakonih, je bila danes dopoldne, kajti za torek napovedana seja je bila na današnji dan preložena. Z volivnim načrtom se je bavil dosedaj poseben odbor ministrov, v katerem so bili podpredsednik vlade dr. Maček, gradbeni minister dr. Miha Krek, minister za socialno politiko in ljudsko zdravje dr. Budisavljevič, pravosodni minister dr. Lazar Markovič, minister brez listnice dr. Bariša Smoljan in minister brez listnice dr. Mihajlo Konstantinovič. Zadnji seji tega ministrskega odbora je prisostvoval tudi predsednik vlade Dragiša Cvetkovič.

Skopljanski radikalni prvaki so se izrazili proti udeležbi na konferenci, katero je sklical pravosodni minister dr. Lazar Markovič za 17. december v Beogradu. Mestni odbor radikalne stranke je namreč sklenil, da svojemu predsedniku ne dovoli, da bi se udeležil konference, kajti po njihovem mnenju ne sme sklicevati konferenco dr. Markovič, temveč le predsednik stranke in ta je stari Aca Stanojevič. Skopljanski radikalni so sicer za slogo v stranki, vendar ne morejo odobravati načina, ki si ga je za doseg tega cilja izbral dr. Markovič. Od pravosodnega ministra bi rajši videli, če bi pospešil potrditev pravil poživljene radikalne stranke in bi s tem najbolj utrdil svoj ugled med radikali. Radikalni prvaki nikjer ne odklanjajo dr. Markoviča iz razloga, češ da je izključen po sklepu ožjega glavnega odbora iz stranke, temveč pozivajo vse druge pravke stranke, naj složno skušajo preprečiti dr. Markoviča, da njegova akcija utegne roditi prav nasproten uspeh, kakor si ga želi, da namreč po njihovem mnenju ne bo prišlo do sloge v stranki, če bo vsak prvak po svoje vodil politiko.

Ban banovine Hrvatske dr. Šubišić je predpisal šest ureb, s katerimi je določil delokroge za šest oddelkov banske oblasti in sicer za tiste oddelke, za katere so bile pred nekaj dnevi izdane uredbе za prenos poslov iz Beograda v Zagreb. Tako se počasi dovršuje upravna ureditev banovine Hrvatske, le uredba za organizacijo finančnega oddelka še ni, in prav to uredbu Hrvatje najbolj radovedno čakajo. Razumljivo je, če se najbolj zanimajo za finance in za odmero odstotka, po katerem bodo dobili Hrvatje svoj delež iz državnih dohodkov. To vprašanje je najbolj košljivo in prav zato se uredba tako dolgo izdeluje. Treba pa je računati še z drugimi ovirami, bolj zaradi obilice materiala kakor pa zaradi osebnih motenj, saj je finančni minister Hrvat dr. Jure Sutej. Čim bo izdana ta slednja uredba za prenos poslov finančnega ministrstva na banovino Hrvatsko, potem bo zakonski okvir za novo hrvatsko banovino podan. Sledila bo notranja izvedba, ki bo zahtevala od Hrvatov še mnogo truda in izkušenih rok.

Arhιεrεjski sabor srbske pravoslavne cerkve še vedno zaseda v Beogradu v patriaršijskih palači. Zasedanje vodi patriarh Gavril. Prisotni so vsi pravoslavni škofje, razen škofa žičkega dr. Nikolaja Velimiroviča, ki vodi znano strujo v pravoslavni cerkvi, ki je najbolj bojovita in neodjenljiva do katoličanstva. Iz sabora so ga sicer ponovno poklicali, naj se udeležuje, toda dr. Nikolaj se s tem ni zadovoljil, temveč je izjavil, da se se ne bo udeleževal tako dolgo, dokler ne bodo popravljene krivice tudi vsem duhovnikom, ki so bili proti konkordatu zavzeli enako stališče kakor on in so bili potem od cerkvenih sodišč za svoje stališče kaznovani. Na to svojo zahtevo pa ni dobil nobenega odgovora. Sabor je bil pa medtem izvolil za predsednika vrhovnega cerkvenega sodišča zagrebskega metropolita Dositeja, ki je bil do konkordata zavzel precej podobno stališče kakor škof dr. Velimirovič. Na svojih zadnjih sejah bo arhιεrεjski sabor razpravljal o zakonu, po katerem je dobila srbska pravoslavna cerkev večjo gnotno odškodnino od države. Ta zakon je bil izdan od vlade pred nekaj dnevi.

Nekatere spremembe davčnega sistema pravilja finančno ministrstvo. Voja je prinesla posebne motnje, s katerimi se morajo ministri vseh nevtralnih držav težko boriti. Ponekod je treba znižati davke, vendar pa se ne sme oslabil gospodarstvo, obenem pa je treba ohraniti socialno ravnotežje. Prav posebno pa namerava finančno ministrstvo ublažiti davčna bremena malih posestnikov in malih obrtnikov. Bržkone bo obveljal načrt, da se sploh črtajo davčna bremena posestnikom do 2 ha zemlje in za male obrtnike. Država dobiva od malih posestnikov in malih obrtnikov le nekaj desetnih milijonov davkov. Če bi odpadel ta dohodek, se državi ne bi toliko poznalo, pač pa bi se olajšanje poznalo pri revnih posestnikih, ki zanje pomeni še tako mala vsota davka velikansko breme.

Tri dni je zasedal v Splitu plenum glavnega odbora Jadranske straže. Šlo je za notranjo preureditev društva v skladu z notranjopolitičnimi spremembami v državi. Odbor je soglasno sklenil, da se bo preosnova izvršila v soglasju s potrebami in čustvom Srbov, Hrvatov in Slovencev ter bo zato poslal osnutek novih pravil na pretres vsem banovinskim odborom. Nato pa so bile razdeljene večje podpore oblastnim odborom, med katerimi je dobila Ljubljana 200.000 dinarjev kot podporo za zgraditev počitniškega doma ob Jadranu, Maribor pa 50.000 dinarjev. Ustanovljen je bil tudi sklad 100.000 dinarjev, ki bo nosil ime dolgoletnega predsednika dr. Iva Tartaglie. Iz tega sklada se bodo dajale podpore za znanstveno proučevanje našega Jadrana.

Silno nehalneži so se izkazali najzvestejšemu čuvarju jugoslovenske ideje Svetislavu Hodjeru zborovalci, ki so prišli na njegov shod v Zagubico v Srbiji. Hodjera je na dolgo in široko govoril, kako je srbstvo ogroženo in na vse pretege klical »Srbe skupaj«. Poslušalci pa očitno niso bili istega mnenja, ker so padali med njegovim govorom medklic, ki so končno spravili Hodjera iz tira. Začel se je jeziti, dokler ni nazadnje uvidel svojega brezuspešnega dela in je sredi govora nehal.

Letošnji dohodki monopolne uprave so bili mnogo višji kakor pa lani. V prvih sedmih mesecih je dobila monopolna uprava za tobak, sol, petrolej, vžigalice in drugo 1.297.330.556 dinarjev, medtem ko je bilo lani v istem času dohodkov za 1.266.389.778 dinarjev. Letos je bilo torej za skoraj 31 milijonov dinarjev več dohodkov.

700 letnico svojega obstoja je praznovala te dni škofija v Sjakovu na Hrvaškem. Škofija je ustanovil ogrski kralj Koloman in ji za vzdrževanje podaril precej prostora posestva v Slavoniji. Škofija je zlasti zaslovela po znamenitem škofu Strofimajerju, ki je bil v mestu postavil tudi krasno stolnico. Zaradi težkih razmer tega znamenitega jubileja niso praznovali nič bučno, pač pa je škof dr. Ašamovič razdelil med škofijske službenice in služničad 120.000 dinarjev nagrad.

Navodila za pošiljke vojnim ujetnikom

Na podlagi obstoječih mednarodnih konvencij in po rešenju ministra pošte, telegrafa in telefona št. 174.965/39 od 25. oktobra t. l. in št. 492/39 od 28. novembra t. l. se oporočajo poštnih taks spodaj označene poštnice pošiljke, katere pošiljajo privatne osebe in udruženja iz naših krajev neposredno na naslov vojnih ujetnikov v vojskujočih se državah ali vojakov, interniranih v nevtralnih državah ali pa na naslov »obvestilnega biroja« v teh državah:

1. pisemske pošiljke (navadna pisma, navadne dopisnice in s plačanim odgovorom, poslovni papirji, tiskovine);

2. pisma in zavoji z označeno vrednostjo (kateri niso obremenjeni z odkupnino) in

3. paketi z in brez označene vrednosti (v kolikor niso obremenjeni z odkupnino).

Iste ugodnosti uživajo za navedene poštnice pošiljke vojni ujetniki ali vojniki, internirani v nevtralnih državah, kadar pošiljajo iste pošiljke v našo državo bodisi posredno ali s posredovanjem obvestilnega biroja.

Vse pošiljke, katere se pošiljajo neposredno vojnim ujetnikom ali interniranim vojakom, morajo vsebovati točen naslov ujetnika, kakor: rodbinsko in kretno ime, čin, po možnosti številko ujetnika, mesto taborišča in številka taborišča v državi, v katero so namenjene pošiljke.

Poleg tega naslova mora biti na levi strani zgoraj navedeno: »Prisonnier de guerre«, a na levi strani spodaj »Franc de port«.

Za vse pošiljke, oproščene poštne take v mednarodnem prometu, veljajo tudi še nadalje odredbe o poštno carinskem postopku, kakor tudi o valutno-deviznih predpisih. Za vsako pošiljko v gotovini se mora izposlovati dovoljenje ministrstva financ — valutno devizni oddelek.

Po obvestilu mednarodnega komiteta Rdečega križa se za enkrat denar ne more pošiljati.

Kar se tiče paketov, se po poštno carinskih predpisih dovoljuje odposiljanje paketov v inozemstvo samo do vrednosti din 1.000, vendar je po razpisu ministrstva financ prepovedano pošiljanje

poštne paketov, ki vsebujejo živeže, odeje in vse druge proizvode, kateri so bili deloma ali v celoti inozemskega izvora. Posebno je prepovedano pošiljati kavo, čaj, kakao, boba in ostale začimbe, čokolado, milo, volnene in bombažne tkanine, platno, svilene tkanine, izdelke iz kože itd. Carinarnice so prejele nalog, da vračajo vse pakete, kateri so namenjeni v inozemstvo in vsebujejo navedene predmete. Zato se opozarjajo interese, da poštnam ne oddajajo paketov s tako vsebino, da ne bi imeli nepotrebnih stroškov in se ne bi izgubljal čas, ker morajo poštni uradi vse take pakete vračati odposiljateljem.

Razen tega je po obvestilu vojaških oblasti vojskujočih se držav prepovedano pošiljati v paketih: časopise ali pakete, ovijali v časopisni papir živila, ki se lahko pokvarijo, tekoče stvari, kakor steklenice z žganjem, vinom, likerjem ali drugimi pijačami, zobno vodo, dišave in podobno.

Dovoljeno pa je poslati predmete domačega izvora in izdelke, kakor: tobak, cigarete, cigare, knjige, karte za igranje, zabavo, sladkor, meene konzerve, povrtnino in sadje v pločevinastih skatlah, kakor tudi makarone in rezance, dobro posušeno meso in slanino ter razno perilo domačega izvora in izdelke.

Sprejemajo se paketi do 5 kg teže. Pred predačo poštnemu uradu se morajo izročiti radi pregleda pristojni carinarnici.

Pisma in dopisnice morajo biti čitljivo pisane in čim krajše, po svoji vsebini pa omejena samo na rodbinske, privatne in osebne razmere.

Tako pisma, kakor tudi paketi se morajo pošiljati brezplačno za vojne ujetnike v vojskujočih se državah ali za vojne osebe — vojake vojskujočih se držav — internirane v nevtralnih državah, kojih naslov je odposiljateljem poznan.

Navedene ugodnosti ne veljajo za poštnice pošiljke, namenjene vojakom ali civilnim osebam v vojskujočih se državah, kakor tudi civilnim osebam na okupiranem teritoriju in beguncem iz vojskujočih se držav v nevtralne države.

„Raje bi se z mlinskim kamnom potopili v morje!“

Ljubljana, 15. decembra.

Velika sodna dvorana na okrožnem sodišču. Trije resni sodniki sodijo v tajni razpravi starega pohujšiljiva mladine. Ta in ta mož, naj bo v sodni reportaži zapisan brez imena in označke, je bil svoj čas tam nekje v prelepi gorenjski dolini obšvski tajnik in hkratu zavarovalni agent. Sam pravi, da je tajniške posle povojno opravljal v korist dotične male občine. V letih hude gospodarske stiske in krize od 1931 je opustil svoje posle in se lotil svojega starega poklica.

Možakar, nizke postave, šepav, je stopil pred mali kazenski senat. Državni tožilec ga je obtožil res hudega zločina, pohujšanja nedolžnih otročičev v starosti od 10. do 14. leta. Razprava je odrgnila mnoge njegove seksualne zablude, ki pa niso šle do skrajnih perversnosti. Ta tip seksualno in moralno defektnega človeka bi bil prav lahko predmet za študij mnogim psihopatologom. Mož je sedaj star 65 let. Oženil se je v starosti 37 let. V zakonu je imel 11 otrok. Stiri hčere mu še žive, drugi otroci so bili ali mrtvo rojeni ali pomrli v nežni mladosti.

Pred sodniki je ta mož, ki je drugače prav izobražen in dobro zgovoren, mirno in v lepi slovenščini razlagal svoje seksualne zablude od prve mladosti življenja tja do pozne starosti. Sodniki so ga mirno in pazljivo poslušali. Tu in tam so njegov zagovor prekinjali z raznimi vprašanji glede podrobnosti njegovih zablod. Ni hotel povedati, koliko nedolžnih deklic je v svojem življenju pohujšal, opravičeval se je, da je imel posebno sladostrastje nad nedolžnimi deklicami. Priponil pa je tudi, da sedaj noče imenovati svojih žrtev, ker so nekatere že postale poštno in dobre matere. Zagovarjati se je moral drugače pred sodniki le zaradi novejših zablod, ko je pohujšal s svojim nečednim dejanjem šest deklic tam v neki romantični dolini. Vabil jih je k sebi, da jim je kazal razne nemške ilustracije. Svoj zagovor je poprej tudi podal pismeno v prav čedno izbranih izrazih. Predsednik senata mu je med zagovorom pripomnil:

»Ne poznate svetopisemskega izreka? Ta pravi, da je bolje za pohujšiljiva nedolžnih otročičev, da si obesi mlinski kamen za vrat in potopi na dnu morja.«

Spomnimo se naših ljudi, ki stradajo v tujini!

V nekaterih evropskih državah in tudi doma, v Bosni, imamo veliko svojih ljudi, ki so lačni, zlasti otroci in starci. Lakota je huda stvar! Biti lačen, je težko, zlasti težko za otroke in starčke.

Za Božič bi Rafaelova družba rada poslala v tujino tem revčkom malo božične topline, vsaj žarek domovinske ljubezni v obliki malega zavojčka jestevin, ali kako toplo obleko. Ako bi vsak razred naših škol spravil skupaj en zavojček, koliko tisočev žalostnih erc bi bilo razveseljenih! In vendar, kako lahko je to izvedljivo. Vsak učenček, učenka, prince ali eno jabolko, ali klobasico, ali malo moka, malo riža, kak krompirček, ako zmore, tople nogavice, jopico.

Dajmo, poskusimo in storimo to! Pokažimo, če je v nas res kaj več, kakor samo nekoliko praznih besedi o naši ljubezni do naše krvi na tujem!

Rafaelova družba.

Vesti iz Beograda

Beograd, 14. dec. m. Arhιεrεjski zbor srbske pravoslavne cerkve bo danes končal svoje zasedanje. Ob tej priliki bo patriarh dr. Gavril povabil za danes opoldne na kosilo vse člane arhιεrεjskega sabora in vse ministre.

Beograd, 14. dec. m. Tu je po krajši boleznι umrl konjeniški brigadni general v p. in rezervi Nikolaj Golovič, vitez Karađorđeve zvezde in Beloga orla z meči. Pokojnik se je posebno odlikoval po svoji hrabrosti v balkanski in svetovni vojni.

Beograd, 14. dec. m. Iz Negotina poročajo, da sta bila tamkaj včeraj zjutraj obešana Peter Vrvulovič in Marija Krstić. Obsojena sta bila na smrt zaradi umora iz koristoljublja. Včerajšnje obešanje je že deseto za take zločine v negotinskem okraju letos.

Budimpešta, 14. dec. m. Odnosaji med Madžarsko in Slovaško so se zadnje čase spet poslabšali. Zato je madžarsko časopisje pričelo odkrito napadati slovaške oblasti ter objavlja daljša poročila o zpiranju Madžarov n Slovaškem

Mož je molčal in ni dal odgovora na to. Razprava o njegovih zablodah je trajala dobre tri ure. Bil je zaradi nemoralnih dejanj obojen na eno leto strogega zapore. Proti sodbi zaenkrat ni ugovarjal. Sodba pa ga je drugače močno pretresla. Značilen je bil med drugim njegov zagovor, da so ga k tem nečistim dejanjem prisilile gospodarske stiske.

Moža je podpisala, da je dobila 4000 din

Gostilničarka Terezija je vodila gostilno tam v Količevem pri Domžalah. Šlo ji je slabo. Upnik si so na njo pritiskali. V skrajni stiski je prišla na misel, da je po nekem delavcu poslala do Davorina Laha pismo s prošnjo, da posodi 4000 dinarjev ter je v pismu ponaredila možovo ime. Naproseni je brez obotavljanja odšel prinesiti pismo navedeno vsoto. In stvar se je s posojilom začela zapletati. Prišlo je tako daleč, da je Lah tožil moža na plačilo ostanke posojila. Propadel je v proces, kajti mož je izjavil, da je žena to storila brez njegove vednosti in dovoljenja. Stroški pravde so dosegli čedno vsoto 900 din. Prav ta proces je ovrgel star, med ljudstvom razširjeni rek: »Kar je žena, to je mož.« Nikakor ne! V pravih to ne velja! Sledila je nato ovadba proti gostilničarki Tereziji, ki je prišla pred mali kazenski senat. Bila je obsojena zaradi zločina ponarejanja podpisa in prestopka prevare na dva meseca strogega zapore in 120 din denarne kazni, da ima plačati Lahu 2000 din, pogojno prvič za 3 leta in še pod pogojem, da plača Lahu omenjeni znesek v enem letu.

Prav to priliko porabimo, da širšemu občinstvu pojasnimo pomen in važnost te sodbe. Pogojno za 3 leta! Ta izrek se nanaša na kazen tako, da ne sme obtoženka v treh letih storiti absolutno nikakega kaznivega dejanja, drugače izgubi dobrotu zakona in mora to kazen prenesti. Pogojno, da mora plačati škodo v enem letu! Kaj to pomeni? Ta pogoj je zelo važen. Škoda mora res plačati v tem roku. V primeru, da škoda v tem času ne poravnava, pride ob veljavo tudi prvi pogoj in bo morala obtoženka kazni nastopiti.

Šah

Dvoboj med Aljehinom in Capablancu je še na tehtnici

Razumljivo je, da se v holandskih šahovskih krogih zelo zanimajo za vprašanje, ali se bosta res Aljehin in Capablancu borila za svetovno prvenstvo ali ne. O bodočem spopadu so začeli govoriti za časa velike šahovske olimpiade v Buenos Airesu. Med velemojstrima je bil tudi že dosežen sporazum, seveda pod pogoji, ki jih je stavil Aljehin, sedanji svetovni prvak. Ti pogoji pa so nekoliko hujši zato, ker je Capablancu po svojem času šahovskem dvoboju z Aljehinom svetovnega prvaka osebnostno žalil in se mu s tem toliko zameril, da je Aljehin baje tedaj sklenil, da se ne bo nikdar več boril proti človeku, ki ne pozna takta... Zato mu je zdaj stavil seveda dosti težje pogoje, kakor pa bi jih morda sicer. Capablancu je nanje kljub temu pristal, boje se pa, da jih morda ne bi mogel izpolniti. So namreč denarnega značaja.

Poleg tega pa se zdi, da Capablancu niti v Južni Ameriki ne uživa posebne priljubljenosti in se zato zanj tudi zelo malo zanimajo, čeprav se je začel spet potegovati za naslov svetovnega prvaka. Vse bolj so ameriške šahovski občinstvu pri srcu mlajši mojstri, ki po igri gotovo dosti ne zaostajajo za Capablancu, ali pa nič. Zato mnogi žele, da bi se za svetovno prvenstvo boril rajši kak mlajši Amerikanec. Zaradi te Capablancine nepriljubljenosti se tudi denar, ki je potreben za prireditelj njegovega dvoboja z Aljehinom, bolj počasi steka. Če pa potrebnega denarja ne bo, tudi z dvobojem z Aljehinom ne bo nič.

Holandci bi prav za prav radi videli, da Capablancu ne bi mogel zbrati potrebnega denarja, kajti v tem primeru lahko precej zanesljivo upajo, da se bo z Aljehinom boril zmagovalac v dvoboju med Euwejem in Keresom. In ta zmagovalac bo po holandskem mnenju skoraj gotovo dr. Euwe, ki bi na ta način le dobil spet priložnost, da se poskuša maščevati nad Aljehinom za prejšnji izgubljeni dvoboj z njim, kakor se mu je maščeval Aljehin za prejšnjega.

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Barometer	sko stanje	temperatura	u. v. C°	relativna vlažnost	Ujag. vet. v. m/s	Veter (smern. in jakost)	Pada-vine m/m	Vista
Ljubljana	763.4	2.8	0.8	93	10	E ₁	1.2	sneg	
Maribor	764.3	1.8	0.0	80	10	U	1.0	sneg	
Zagreb	765.2	4.0	2.0	90	10	N ₁	—	—	
Beograd	764.7	5.0	3.0	90	8	N ₁	—	—	
Sarajevo	764.3	4.0	1.0	90	10	—	—	—	
Vis	762.4	6.0	3.0	90	10	NE ₁	—	—	
Split	759.5	8.0	4.0	70	10	ENE ₁	0.2	dež	
Kumbar	757.2	9.0	10.0	6.0	6	NNE ₁	1.0	dež	
Rab	761.7	8.0	4.0	70	10	0	—	—	

Vremenska napoved: Nobene bistvene spremembe dosedanjega vremena.

Koledar

Danes, četrtek, 14. decembra: Spiridion
Petek, 15. decembra: Katarina.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marjini trg 5; mr. Kuralt, Gospodarska cesta 10, in mr. Bohinec ded., Rimska cesta 31.

Ordinacije ure protituberkuloznega dispanzerja v Kamniku so ob torkih in petkih od 14. do 17. ure, dispanzerja v Škofji Loki pa vsak torek od 15. ure dalje, na kar vse interese opozarjamo.

Državni osrednji zavod prireditelj, 17. decembra razstavo najlepših ročnih del. Razstava traja do Božiča. Odprta je vsak dan ob 8. uri zjutraj do 7. ure zvečer. Vstopnine ni.

Franciška škola prosveta. IV. obvestenje večer za župnijo Marijinega oznanenja v Ljubljani bo v nedeljo 17. t. m. ob 8 zvečer v Franciški dvorani z izbranim sporedom. Sodelujejo: solistka gđ. L. Zupanova, konzervatorist g. Janez Lipušek in pri klavirju konzervatorist g. Jože Osana. Člani dramske družine Franciške prosvete bodo v režiji g. viš. insp. Ludovika Slancerja izvajali zgodbo v 4 slikah iz težkih dni »Igro o dobroti«. Predprodaja vstopnic v trgovini A. Stiličovi v Franciški ulici. Sedeži od 20 din navzdol. Čisti dobiček je namenjen najubožnejšim družinam in otrokom v župniji.

V našem pevskem življenju igra pevsko društvo »Ljubljanski zvon« pomembno vlogo. Njegovo delovanje je bilo dolgo vrsto let povezano z imenom in delom blagopokojnega skladatelja in dirigenta Zorka Prelovca. V počastitev svojega skoraj 25 letnega umetniškega vodnika bo izvajal zbor »Ljubljanskega Zvona« s solisti gđ. Slajnarjevo ter gg. Lupo in Tonelom Petrovičem koncert Petrovičevih del pod vodstvom zborovodje Doreta Matula. Koncert bo jutri, v petek zvečer, dne 15. t. m. v veliki Filharmonični dvorani. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Maticе.

Opozarjamo na koncert pevskega društva »Ljubljanski zvon« v ponedeljek 18. t. m. ob 20 v mali Filharmonični dvorani. Vstopnice v knjigarni Glasbene Maticе.

Mladi ruski pianist Nikita Magalov bo koncertiral v torek 19. t. m. v veliki Filharmonični dvorani. Glasbena Matica opozarja na koncert odličnega ruskega pianista, ki ima navzlic svoji mladosti že lepo umetniško pot za seboj. Vstopnice v knjigarni Glasbene Maticе.

Slovenske pravne starine je naslov predavanja, ki ga bo imel v petek 15. t. m. ob 8 zvečer v Franciški dvorani dr. Josip Zontar iz Kranja. Na to predavanje posebno opozarjamo cenj. občinstvo, da se ga v čim večjem številu udeleži. Predavanje je prvo te vrste v Ljubljani, saj do sedaj še nihče ni zbiral zanimive folklorne stvarine, ki obsega nekdane pranje, sramotilne odre, naše stare slovenske lipe, kjer so se vršila zborovanja in sodne obravnave, rovaše, posebna znamenja za razne obrti, za seje in sl. Pri zbiranju te stvarine so sodelovala naša prosvetna društva. Na ta način bo Prosvetna zveza razširila med široke plasti naroda to, kar so naše znanstveniki ugotovili. — Predprodaja vstopnic pri Prosvetni zvezi, Miklošičeva 7 ter v trgovini Stiličovi za Franciško cerkev.

Splošna sodba o letošnjih božičnih razglednicah, ki jih je založila Prosvetna zveza v Ljubljani, je, da o razglednicah naših slovenskih umetnikov Groharia in Layerja najlepše božično in novoletno voščilo. Naročajo se pri Prosvetni zvezi, Miklošičeva 7. Trgovci in društva dode 25 odstotkov popusta.

Pedagoško društvo priredi v ponedeljek, dne 18. t. m. svoje drugo redno predavanje. Predavala bo ga. prof. Anica Černejeva »Naš čas in vzgoja«. Opozarjamo vse, ki se zanimajo za vzgojna vprašanja na to nad vse zanimivo predavanje ter vabimo k udeležbi. Začetek ob 6. uri popoldne. Vstopnine ni.

Bežigrasko prosvetno društvo priredi v svoji cerkveni dvorani v četrtek, dne 14. t. m. ob 20 zanimivo predavanje g. prof. Janka Mlakarja o Dolomitih. K zanimivemu skiptičnemu predavanju vabimo vse Bežigraje.

Ljubljansko gledališče

Drama — Začetek ob 20:

14. decembra, četrtek: številka 72. Izven. Ljudska predstava po globoko znižanih cenah od 16 din navzdol.
15. decembra, petek ob 15. uri: Striček Vanja. Dijska predstava. Globoko znižane cene od 14 din navzdol.
16. decembra, sobota: Tri komedije. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.
17. decembra, nedelja ob 15: George Dandin. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. — Ob 20: Velika skušnjava. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Opera — Začetek ob 20:

14. decembra, četrtek: Gorenjski slavček. Red. Četrtek.
15. decembra, petek: Nižava. Premiera. Premierski abonma.
16. decembra, sobota: Gorenjski slavček. Izven. Slavnostna predstava v proslavo 20letnice ljubljanske Univerze kralja Aleksandra I.
17. decembra, nedelja ob 15: Pri belem konjčku. Izven. Globoko znižane cene od 24 din navzdol. — Ob 20: Nižava. Izven.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 14. decembra, ob 20: »Lepa Vida«. Red. B.

OREHOVA JEDRCA

sortiran cvetlični med in medicobite najceneje v MEDARNI, Ljubljana, Zidovska ulica 6

Vojskovanje s podmornicami

Vrste podmornic, njihova sestava, naloge in pomembnost

Uspeh podmorniške vojne je odvisen od številca podmornic in prostora, na katerem divjajo boji. Z majhnim številom podmornic nemoremo do-
stati uspehe le na majhnem morju, kar ne more
dosti vplivati na nadaljni razvoj vojne, ker promet
na malih morjih ne igra tako važne vloge v go-
spodarskem življenju.

Zelo važno je, kako je podmornica grajena in
kako se zalaga s kurivom, municijo itd. V tem
pogledu podmornica prednjači pred križarkami,
ker more pod vodo in to ji omogoča vrnitev v
svoje oporišče, tudi če je slednje blokirano od so-
vražne mornarice. Podmornica tudi mnogo lažje
zbeži kot pa križarka (čeprav je hitrejša), ker ji
navadne ladje ne morejo slediti pod vodo. Prav
tako ima možnost zadržati se (seveda pod vodo!)
na takih mestih, kjer se križarka sploh pokazati
ne sme.

Glavne zahteve pri modernih podmornicah

Z ozirom na vojne zahteve in sredstva, s ka-
terimi je možno podmornice uničiti, mora imeti
vsaka podmornica neke posebnosti in mora vedno
odgovarjati nalogi, ki ji je namenjena. S tem je
v zvezi njena velikost, ker s podmornico, ki ima
300 do 600 ton, ni mogoče operirati v velikih oce-
anih, prav tako pa ni mogoče s podmornico od
1500 in več tonami operirati pri obali. Kakor re-
čeno, je vsaka podmornica zgrajena tako, da opravlja
posebno, vnaprej določeno nalogo. Od moderne
podmornice se zahteva sledeče: 1. Čim manjša ve-
likost, da je ni mogoče hitro opaziti, čim večja
okretnost in hitrost v potapljanju. 2. Čim večja
navodna hitrost, najmočnejši oborožitev, posebno
glede torpedov, in čim večja plovbena sposobnost.
3. Čimboljša radiotelegrafska ureditev. Vse te
zahteve pa so v tesni zvezi z velikostjo podmor-
nice in je nemogoče, da bi en tip podmornice
mogel imeti vse te sposobnosti.

Vrste podmornic

Po velikosti delimo podmornice v: obalne,
srednje mlinke, velike podmornice flotne in pod-
mornice-križarke.

Obalne podmornice

Ta vrsta podmornic ima do 600 ton. So majhne
in se morejo zelo hitro potopiti in so sila gibčne.
Glavno orožje je torpedo. Navodna brzina je
13–15 milj, akcijski radij pa 4 do 5000 pomorskih
milj. Šest cevi za izstreljevanje torpedov je na-
meščeni v notranjosti podmornice in sicer 4 v
zadnjem delu, 2 pa na krnu. Poleg tega imajo še
dva rezervna torpoda.

Srednje podmornice

Te podmornice so nekaj prehod med obalno
in veliko podmornico. Velikost 800 do 1000 ton,
navodna hitrost 16–17 vozlov in 6 do 8 cevi za
laniranje torpedov, ki jih nosi vsaka 10 do 12.
Nameščene so kakor pri prejšnji. Poleg tega imajo
na krovu še par premičnih cevi. Akcijski radij:
6000 pomorskih milj. Te podmornice se uporabljajo
v večjih morjih.

Velike podmornice

Take podmornice imajo samo v eni državi,
katerih mornarice bi se morale boje na širokem
oceanu. Velikost: od 1000 do 1500 ton; navodna
brzina: 17–19 vozlov. Normalna torpedna oboro-
žitev: 6–8 cevi z 12–14 torpedi. Take podmornice
morejo križariti po oceanu štiri do šest tednov.

Flotne podmornice

Te podmornice operirajo skupaj z drugimi la-
djami in nastopijo prej ali po umiku sovražnikov
mornarice. Zaradi tega morajo imeti veliko nad-
vodno hitrost (19–22 vozlov.) Prav tako tudi brez-
hibno zvezo tako nad, kakor pod vodno gladino.

Podvodne križarke

so danes še zelo redke, imajo jih samo velike
mornarice, prvič ker so zelo drage, drugič pa zato,
ker Londonski pomorski sporazum omejuje njih
številu. Njih velikost se giblje med 2400 do 3000
ton. Torpedno orožje je močno ali podrejeno to-
povskemu, ki jih imajo 2 do 4 po 132 do 150 mm.
Navodna hitrost: 18–20 vozlov; akcijski radij,
8 do 10.000 pomorskih milj. V boj stopajo nepriča-
kovano, napadejo sovražne ladje s topovi in se
naglo spet pogrezajo v globino pred močnejšim
topništvom.

Podmornice minonosci

S temi podmornicami, ki imajo 700 do 1800
ton, je mogoče tajno položiti minska polja. Imajo
4 cevi za izstreljevanje in 6 do 10 torpedov; 80 do
100 mm top in morejo nositi 40 do 60 min. Nad-

vodna hitrost: 14 do 16 vozlov, podvodna pa 8
do 9 vozlov na uro.

Kako je bilo v svetovni vojni

Podmorniško vojskovanje v svetovni vojni mo-
remo deliti v dve glavni vrsti: v nastope proti
vojnim in proti trgovskim ladjam. Akcije proti
vojnim ladjam so imele cilj oslabil sovražno mor-
narico in tako olajšati odločilno bitko; druge pa
prekinitev sovražnega pomorskega prometa.

Proti vojnim ladjam niso imele podmornice ve-
likih uspehov, škoda povzročena sovražnemu bro-
dovju je bila neznatna, dočim so bile uspešne proti
trgovskim ladjam. V tem so prednjačile nemške
podmornice, posebno takrat, ko so Nemci v začetku
1917. leta proglasili prezobirno podmorniško voj-
no. Nemci so dosegli velike uspehe, ker niso bile
trgovske ladje zaščitene, vojne mornarice zavez-
nikov pa niso imele nobenega sredstva proti njim.
V začetku svetovne vojne ni nihče niti slutil, da
bo mogoče s podmornicami tudi križarjenje! Zato
so imele nemške podmornice iz dneva v dan večje
uspehe, ki so bili splošno 1917. leta tolikšni, da
je bila skoraj popolnoma onemogočena morska
zveza med zaveznikiškimi državami. (Samo aprila
so zavezniki zgubili 818.000 ton trgovskega bro-
dovja.)

Prvi ujetniki iz nove Rusije govore

»Če ima človek za svojim hrbtom strojnico, ni čudno, če se bori«

Posebni dopisnik »Pariškega Večernika« Dan-
jou pošilja svojemu listu vsak dan obširna po-
ročila s finko-ruskimi bojišč. Ta njegova poročila
so brez dvoma dosti bolj zanimiva, kot pa tista,
ki jih kot uradna izdajata oba vojskujoča se tabora
in ki postajajo v zadnjih dneh čedalje bolj skromna,
posebno s sovjetske strani, kjer jih najbrž zelo
ježi, da ne morejo poročati vsak dan le o večjih
uspehih na vseh bojiščih. Finci so Sovjetom po-
stali trd oreh, ki ga ni mogoče kar tako zdobiti,
čeprav kažejo nanj s svojim težkim rdečim skor-
njem.

Med drugim omenjeni posebni dopisnik po-
roča o svojem razgovoru s sovjetskimi ujetniki, o
čemer pripoveduje naslednje:

»Imel sem priliko videti še drugo sliko te
vojne (Pred tem je namreč govoril o samih voja-
ških operacijah na finko-sovjetskem bojišču, kjer
pravi tudi, da so Sovjeti v zadnjih osmih dneh
napredovali le za 40 km). In to sliko sem opazoval
v Viborgu. Videl sem nekaj sovjetskih ujetnikov,
ki so jih Finci ujeli prejšnji dan. To so ujetniki
iz prve vojne nove Rusije. Bilo jih je šest. Štirje
med njimi so bili zdravi in so v zaporu čakali,
da jih vsak čas pošljejo v koncentracijsko tabori-
šče v notranjino Finske. Dva pa sta bila ran-
jena in sta ležala v bolnišnici. Prvi štirje so
predstavljali kar tri različne tipe ljudi. Prvi je
bil visoke postave in suh, na videz skoro žival-
skega izraza, dva sta bila po postavi majhna in
po poklicu kmeti, na prvi pogled precej prebri-
sana, zadnji pa po telesu korenjak, nižji častnik,

V začetku svetovne vojne so imeli Nemci 27
podmornic, v vojnem času so jih zgradili še 312,
z njimi pa potopili v štirih letih vojne 11.000.000
ton brodovja!

Da bi premagali nemške podmornice, so jih za-
vezniki s celo vrsto napadalnih obrambnih načinov
unicili. Obrambni ukrepi so bili oborožitev
trgovskih ladij, patroliranje na odprtem morju itd.,
napadalni pa organiziranje zaslednih ladij, to je
navadnih ladij, ki so bile oborožene in spretno
zakrite, da niso s sovražne podmornice opazili
orožja; protipodmorniške mreže, navadne mine,
podmorniški lovci in podvodne bombe. Podmorske
bombe so napravile pravi preobrat v zgodovini
podmornice. Pred tem orožjem niso bile podmor-
nice nikjer več varne, tudi v morskih globinah ne,
kjer jih ni mogel prej nihče doseči.

Kakšna je prava vrednost podmornic

Podmorniška vojna v velikem obsegu ni eko-
nomična, a z neke strani more biti celo nevarna.
Uspehe doseže šele v brezobzirnem vojskovanju.
To pa izhove reakcijo vseh nevtralnih držav. Če
primerjamo izgube trgovske mornarice radi pod-
mornic v začetku današnje vojne, vidimo, da jih
je bilo vsak teden manj. V septembru t. l. je bilo
potopljenih: 1. teden 65.000 ton; 2. teden 46.000
ton; 3. teden 21.000 ton; 4. teden pa samo 876 ton
trgovskega brodovja.

Kakor vidimo, tudi podmornica ni tako straš-
no orožje, temveč samo sestavni del vsake dobro
organizirane in velike vojne mornarice.

ki je s ponosom pripovedoval, da je bil v sovjetski
vojski letalec in sicer na nekem sovjetskem bomb-
niku.

»Jaz sem kmet, ne pa komunist!«

Zapustili so celice. Ko so videli, da z njimi
postopajo zelo lepo, so postali kar nekoliko zgo-
vornejši. Vprašal sem enega teh ujetnikov, ki je bil
doma v Smolensku, zakaj se je boril proti Finski.
Ni dosti premišljeval in se obotavljal z odgovorom.

»Kadar ima človek za svojim hrbtom strojnico,
vendar ni tako čudno, če se bori.«

»Kaj pa vas je potem privabilo, da ste šli v
ta boj?« sem ga dalje vprašal.

»No, saj jaz vendar nisem prostovoljec,« je
brž odvrnil kmet. »Vi me morate razumeti. Vojak
sem bil že tri mesece pred vojno. Toda Finci so
vendar hoteli zavzeti Leningrad! Torej so se Rusi
morali braniti. To, kar zdaj pravim, so mi pove-
dali drugi. Tako sem šli. O sebi lahko povem
le to, da opravljam svojo službo.«

Vprašal sem ga, ali je pristaš komunistične
stranke. Začudil se je temu mojemu vprašanju,
zmajal z glavo in dejal:

»Ne, jaz sem kmet, ne pa komunist!«

Delam, kar mi ukažejo...

Obrnil sem se nato k ujetemu letalcu, podpo-
ročniku Igorovu. Odločno je nastopil proti temu,
da bi ga smatral za strojničarja na letalu. Pravi,
da je samo letalec. Njegovo letalo so Finci zbil
na tla nad bojiščem, on sam pa se je s padalom

rešil na finko stran. Vdano je prenašal svoje
ujetništvo.

»Pred štirimi leti sem postal letalec, od leta
1933 pa sem član komunistične stranke,« je začel
pripovedovati.

Hotel sem zvedeti za njegovo mnenje o se-
danji finko-sovjetski vojni in o vojni med Nemčijo
ter Francijo in Anglijo. Na to vprašanje mi je
žalostno odgovoril:

»Ne poznam jaz teh stvari, jaz se samo poko-
ravam povelju.«

Tisti, o katerem sem prej dejal, da je visoke
suhe postave in nekako živalskega izraza, pa je
bruhnil v smeh, ko sem mu zastavil vprašanje, če
pripada komunistični stranki. Nisem se videl ujet-
nika, da bi se tako iz srca zasmel.

»Ah, jaz vendar nisem komunist. Nikdar ni-
sem bil.«

Kaj? Da bi bila Rusija napadla Finko?

Ujetnik, ki je ležal ranjen v bolnišnici, ni
preveč trpel. Njegove živahne oči so stikale na-
okrog po sobi. Zdelo se je, da je s svojim ujeti-
štvom kar zadovoljen. Tudi ta je bil v sovjetski
vojski letalec in je bil vesel, da se je le z lahko
poškodbo na nogi rešil iz vojnih grozot. Pripo-
vedoval sem mu o vojni, toda on mi je odločno
zanikal, da bi bila Sovjetska Rusija napovedala
Finski vojno.

»To je vendar nemogoče,« je dejal. »Saj Rusija
vendar ne želi drugega kot to, da bi bili njeni
odnošaji z vsemi državami miroljubni.«

Povedal sem mu, da so sovjetski letalci bom-
bardirali Helsinki. Ni mi hotel verjeti.

»Vi ne govorite resnice. To more biti potem
le pomota. Jaz sem vendar sam strojničar na le-
talu. Dobili smo povelje, da ne smemo bombar-
dirati civilnega prebivalstva.«

Dejal sem mu, da gre lahko pogledat v Hel-
sinki in se tam sam prepriča na ranjenicah o tem
ali so Sovjeti bombardirali finko prestolnico, ali
ne. Ogleda naj si vsaj ranjence, ko že ne more več
videti tistih, ki so jih bombe pobile in so zdaj po-
kopani.

Razen drugega mi je povedal dobesedno tudi
tole:

»Doma sem s Kavkaza. Tam žive dobri ljudje.
Niti en Kavkazec ne bi nikdar hotel ubijati žensk
ali otrok.«

Z drugim ruskim vojakom, ki je bil tudi v tej
sobi, nisem govoril. Bil je že v zadnjih vzdihljajih.
V sosednji sobi pa so bili finski ranjenci, ki so
jim zdravniki v zadnjem trenutku le še rešili živ-
ljenje.

Program Radio Ljubljana

Cetrtek, 14. dec.: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napo-
vedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov
(plošče) — 12 Pisan orkestralni koncert (plošče) —
12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Radijski
šramek — 14 Poročila — 18 Pester spored Radijskega
orkestra — 18.40 Ob 100 letnici Muzejskega društva v
Ljubljani (dr. R. Ložar) — 19 Napovedi, poročila —
19.30 Nac. ura: Ministrstvo za ljudsko telesno vzgojo
— 19.40 Objave v planinah (Jan. Kveder) — 20 Repu-
blican koncert simf. glasbe — 21.15 Ruski sekstet
— 22 Napovedi, poročila — 22.15 Veseli zvoki (Radij-
ski orkester).

Petek, 15. dec.: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napo-
vedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov
(plošče) — 11 Solska ura: Moji mali učenci in učenke
v črni roki v varstvi banovini (M. Demšar) — 12
V narodni zarji (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13
Napovedi — 13.02 Opoldan. koncert Radij. orkestra —
14 Poročila — 18 Ženska ura: Gospodinja pred božič-
nimi prazniki (Vida Peršuh) — 18.20 Franc. operni
spevi (plošče) — 18.40 Francosčina (dr. St. Leber) —
19 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura: Dikola Masik:
veliki slikar (dr. Djuro Dimovski, Bgd) — 19.40 Objave
— 19.50 Božič v planinah (Jan. Kveder) — 20 Chopi-
nova ura — ob 90 letnici smrti — 21 Koncert opernih
napevov (Radij. orkester) — 22 Napovedi, poročila —
22.15 Ruske narodne (plošče).

Drugi programi

Cetrtek, 14. decembra: Beograd. 19.40 Nar. gl. —
20 Humor — 21 Nar. pesmi — 21.50 Ruska klavirska
gl. — Zagreb: 20 Opera — Bratislava: 20 Spevoigra-
— 21.15 Romantična gl. — Sofija: 20 Instr. in vok.
konc. — Berolmünster: 20.50 Ork. konc. — Budimpe-
šta: 19.45 Leharjeva opereta »Friderika« — 22.05 Kom.
konc. — 22.25 Cig. ork. — Bukarešta: 20 Filh. konc. —
Stockholm-Hörby: 19.45 Lahka gl. — 20.15 Igra —
Trst-Milan: 17.15 Plesna gl. — Igra — 22.10 Ork. konc. —
Rim-Bari: 21 Opera »Viljem Tell« — Florencia: 20.30
Filmska gl. — 21 Fantazija — London: 19.30 Ork. in
zbor — Oslo: 20.10 Filh. konc. — Sottens: 20.30 Klavir
— 21.10 Jazz — 21.40 Pisan koncert.

Petek, 15. decembra: Beograd-Zagreb: 20 Gjun-
gionac. rec. — 20.30 Simf. konc. — Bratislava: 19.40
Stare slovaške pesmi — 20 Farrero: »Bátka« — 21 Simf.
konc. — Sofija: 19.50 Opera — Berolmünster: 20.20 Ba-
chov »Božični oratorij« — Budimpešta: 20.10 Beethov.
nove skladbe — 22.05 Cig. ork. — Bukarešta: 19.35
Opera — Stockholm-Hörby: 19.30 C-k. konc. — Trst-
Milan: 17.15 Plesna gl. — 21.10 Simf. konc. — Rim-
Bari: 19.45 Opereta — Florencia: 21.45 Pihal. — Lon-
don: 19.45 Variete — 20.20 Pisan spored — 22.15 Igra
— 22.45 Ork. konc. — Oslo: 19.30 Plesno — 21.35 Vok.
konc. — Sottens: 20 Igra o amer. prezidentu Washing-
tonu — 21 Lullyjeva opera »Armida«.

Albanski vojaki imajo po priključitvi Albanije Italiji tudi to čast, da stražijo Kvirinal. Slika jih kaže v narodni noši, kako tu prevzemajo stražo

A. G. Barrill

DVE BEATRICI

»Ne. Gre za materialne zadeve.«

»Govorite!«

»Poleg pravice in dohodkov, ki naj mi pripadajo kot admiralu
in podkralju, zahtevam eno desetino čistih dohodkov vsega, kar se
najde, kupi ali zasluži na omenjenem ozemlju. Ker bodo o tem ozi-
ro gotovo nastala nesoglasja, zato sem zahteval posebno razsodišče,
čigar člani bi mogli izbrati edino jaz med tistimi, ki bi se mi zdeli
zanesljivi. Ali soglašate?«

»Videkl bomo, če bosta soglašala vladarja.«

»Zabeležite torej. Vladarja bosta potem presodila,« je dejal don
Cristoval. »Pripravite še, da bodo vse pravice, naslovi in privilegiji
prešli na mojega najstarejšega sina.«

»Tudi to!« je beeno zakričal Talavera in se ozrl na svoje tova-
riše v nadi, da njegova jeza najde tudi pri njih odziv.

»Čemu se čudite ekscelencja?« je mirno vprašal don Cristoval.
»Znamo mi je, da so kastiljski vladarji naklonili enake in še večje
privilegije osebam, ki pa niso odkrile novih dežel.«

»Oprostite,« se je vmešal eden izmed navzočih vitezov. »Novi
svet še ni odkrit. Vaši predlogi so zelo previdni in naj se zgodi kar-
koli, vi ste na varnem. Če vaš načrt uspe, ste si zagotovili velike
ugodnosti. Ako propade, nimate izgubiti ničesar.«

»Razumem vas, razumem,« je odvrnil don Cristoval. »Ne izgubim
ničesar. — ... razen časti in življenja! A te stvari nimajo nobene
veljave!«

»Tudi kralj Ferdinand stavlja v nevarnost življenje tristo svojih
državljanov in svojo kraljevsko čast.«

»Prav imate,« je dejal don Cristoval. »Izravnamo torej račune.
Zahteval sem eno desetino čistega dobička. Pripravljen sem prispe-
vati osmi del vseh stroškov, če se mi prizna tudi osmi del od čistih
dohodkov.«

»Tajnik, zapišite,« je rekel Talavera. »A vi, don Cristoval, ali
zahtevate še kaj?«

»Ničesar več,« je priklonilvi se dejal mornar iz Genove.

»Takoj bom poročal vladarjema,« je dejal granadeški nadškof in
zapustil dvorano.

Tudi don Cristoval je odšel. Slutil je, da še niso odstranjene vse
težave in da ureditve njegovega sanj še ni tako blizu kot se je
zdelo. Ves čas med razgovorom je čutil, da so mu vsi navzoči na-
sprotni.

In res ga njegove slutnje niso varale. Nadškof in vsi odborniki
so povedo strogo oboje mornarja in ga imenovali z vsemi mogočimi
naslovi, ki pa niso bili prav nič podobni onim, katere je zahteval.

Za vse to govoritve je izvedel tudi kralj Ferdinand. Kralj ni bil
don Cristovalu nikoli naklonjen. Da je sedaj bil pripravljen sprejeti
njegove predloge, je mnogo pripomogel rabidski opati hotel je pa tudi
ustreči svoji soprogi. A bilo mu je že žal, da se je pustil pregovoriti.
Ko so mu torej nadškof in ostali plemiči sporočili o Kolumbovih
zahtevah, je postal ves divji. Tudi kraljici so se njegove zahteve
zdele pretirane. Nekatere izmed njegovih zahtev so se ji zdele žaljive,
druge pa so izražale nezaupanje do vladarjev. Nikoli bi si ne mogla
mišliti, da je navidezno preprosti in ponižni don Cristoval tako slavo-
hlepen. Nič manj kot admiral Oceana hoče biti! Ali bi se tem ne bili
oškodovani drugi admiralji?

Granadeški nadškof si je zadovoljno mel roke.

»Ali nisem vedno trdil, da ta človek ni drugega kot napol bla-
zen in napol prevzetan pustolovec,« je zamrmral prede.

Kraljica je preslišala opazko svojega epovednika. Nekaj ji je v
srcu govorilo v prid don Cristovalu. Res so bile njegove zahteve
nekoliko pretirane, a o tem bi ga bilo mogoče prepričati. In ali ga
niso do tega pretiravanja privleli tisti, ki so se z njim pogajali, ker
so se upirali njegovim zahtevam?

»Dovolite,« je dejala soproga, »da sama govorim z don Cristo-
valom.«

Kralj Ferdinand je nekoliko časa premišljeval, nato pa je skomizg-
nil z rameni in odgovoril:

»Gospa, tu in povedo te gospodarica, zato vam ničesar ne mo-
rem odkloniti. Skušajte torej spametovati onega domisljavega norca.«
Granadeškemu škofu kraljičin sklep nikakor ni bil po volji, a ni se
ji upal nasprotovati.

Kraljica je torej poklicala k sebi don Cristovala, ki se je njenemu
vabilu nemudoma odzval.

Dejala mu je:

»Ali bo znova propadel vaš načrt, don Cristoval?«

»Ali vas smem vprašati, zakaj, Veličanstvo?«

»Zakaj? Vprašujete mene vitez? Ker vaši predlogi niso spre-
jemljivi.«

»Res? In katere moje zahteve so nesprejemljive, če smem vpra-
šati?«

»Mnoge,« je odvrnila kraljica. »Predvsem zahteva, da hočete sami
imenovati razsodnike.«

»Odpovem se ji,« je dejal don Cristoval. »Naj jih imenuje kra-
ljica.«

»In kraljica se vam zahvaljuje. A ne morem tega storiti jaz sama.
Vsako odredbo podpisuje najprej kralj. Ali ne zaupate kralju?«

»Oprostite Veličanstvo. Komisarjem, s katerimi sem se pogajal,
sem pojasnil razloge, zakaj hočem sam imenovati razsodnike. Gre
za posebne razsodnike, ki bodo urejali trgoške zadeve, pri katerih
bom vedno tudi jaz prizadet. In še nekaj. Poslušajte me, Veličanstvo,
a bolj s srcem kot z usedom. Še šest let me vse najuglednejše ose-
bnosti na dvoru obsipavajo z najgršimi imeni: norec, berač, pustolovec
in še nešteto drugih sem moral slišati. Vsi ti gospodje morajo spre-
meniti svoje mnenje. Če tega ne dosežem, se odpovem tudi svojim
načrtom. V tem ni nikake prevzetnosti; moja dolžnost je to, zaradi
vas, Veličanstvo, ki me s toliko dobrohotnostjo ščitite.«

»Razumem,« je dejala Izabela. »A še neka druga ločka je, v
kateri morate popustiti.«

»Ne vem, katero mislite. Prosim vas, da mi poveste.«

»Gre za naslov, katerega zahtevate; naslov admiralja ... Oceana.
Ocean je obširen; drugi admiralji, ki so vsi iz najuglednejših kastilj-
skih rodbin, imajo v svoji oblasti le majhne dele morja. Ocean se za-
čenja že ob Gibraltarju. Če vaši želji ugodimo, moramo odvzeti dru-
gim admiralom njihov naslov in oblast.«

»Ali ni druge težave? Nikomur nočem odvzeti ničesar. Oblast
hočem imeti le nad odprtim morjem, kamor si do sedaj še nihče ni
upal, in nad deželami, katere bom odkril.«

»Katere pa bodo mogoče zelo obširne, — je pristavila kraljica.
»Sprejemem voščilo. Prepričan sem, da bodo obširne. A če jih
odkrijem, more iz tega slediti le eno. Vsak kastiljski admiral je gospo-
dar gotovega morskakega območja. A tega območja ni sam odkril in
mu tudi ni sam določil mej. A morje in dežele, nad katerimi hočem
poveljevati, bom jaz sam odkril. Upam, da bo moja kraljica priznala,
da govorim dosledno.«